Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. liepos 16 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Karteliai — Dalijimosi klientais privačių pensijų fondų rinkoje sąlygos — Konkurencijos ribojimo, kaip jis suprantamas pagal SESV 101 straipsnį, buvimas — Poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai“

Byloje C-172/14

dėl *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Rumunija) 2014 m. vasario 13 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. balandžio 7 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

ING Pensii – Societate de Administrare a unui Fond de Pensii Administrat Privat SA

prieš

Consiliul Concurenței

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, J. L. da Cruz Vilaça ir C. Lycourgos,

generalinis advokatas N. Wahl,

posėdžio sekretorius I. Illéssy, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. vasario 11 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *ING Pensii – Societate de Administrare a unui Fond de Pensii Administrat Privat SA*, atstovaujamos *avocați* I. Hrisafi ir R. Vasilache,

— *Consiliul Concurenței*, atstovaujamos B. Chrițoiu, A. Atomi ir A. Gunescu,

— Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R.-H. Radu, A. Buzoianu ir A.-G. Văcaru,

— Europos Komisijos, atstovaujamos A. Biolan, M. Kellerbauer ir L. Malferrari,

susipažinęs su 2015 m. balandžio 23 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: rumunų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 101 straipsnio 1 dalies c punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant privačių pensijų fondų valdymo bendrovės *ING Pensii – Societate de Administrare a unui Fond de Pensii Administrat Privat SA* (toliau – *ING Pensii*) ir *Consiliul Concurenței* (Konkurencijos taryba) ginčą dėl reikalavimo panaikinti pastarosios sprendimą; tuo sprendimu šiai bendrovei buvo skirta bauda už dalyvavimą susitarime, kuriuo siekta apriboti konkurenciją Rumunijos privačių pensijų fondų rinkoje.

Teisinis pagrindas

3 Iš dalies pakeisto Konkurencijos įstatymo Nr. 21/1996 (2014 m. balandžio 3 d. *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 240) (toliau – Įstatymas Nr. 21/1996) 5 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„1) Draudžiami aiškūs ar numanomi ūkio subjektų ar ūkio subjektų asociacijų susitarimai, ūkio subjektų asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos ribojimas, trukdymas ar iškraipymas Rumunijos rinkoje ar jos dalyje, būtent tie, kuriais siekiama:

<...>

c) pasidalyti rinkas arba tiekimo šaltinius <...>“

4 Iš dalies pakeistoje Įstatymo Nr. 411/2004 dėl privačių pensijų fondų redakcijoje (2007 m. liepos 18 d. *Monitorul Oficial al României* I dalis, Nr. 482) (toliau – Įstatymas Nr. 411/2004), reglamentuojamas šių pensijų fondų įkūrimas, darbo organizavimas, veikla ir priežiūra. Stojimas į privatų pensijų fondą, jei jis yra privalomas, vyksta prižiūrint *Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale* (Nacionalinė pensijų ir kitų socialinio draudimo išmokų tarnyba, toliau – CNPAS).

5 Pagal Įstatymą Nr. 411/2004 *Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private* (Privačiųjų pensijų sistemos priežiūros komisija) nuo 2007 m. liepos 25 d. iki 2007 m. spalio 9 d. patvirtino 18 bendrovių, kurių vienintelis tikslas – valdyti pensijų fondus, ir kiekvienai iš šių bendrovių Rumunijoje leido valdyti tik vieną pensijų fondą.

6 Įstatymo Nr. 411/2004 30 straipsnyje nustatyta:

„1) Asmenys, kuriems nėra 35 metų <...>, mokantys įmokas į valstybinio socialinio draudimo pensijų sistemą, privalo tapti pensijų fondo dalyviais.

<...>“

7 Šio įstatymo 31 straipsnyje teigiama:

„Asmuo tuo pačiu metu negali būti kelių šio įstatymo reglamentuojamų fondų dalyvis ir gali turėti tik vieną sąskaitą fonde, kurio dalyvis jis yra <...>“

8 Šio įstatymo 32 straipsnyje numatyta:

„1) Asmuo užsiregistruoja kaip pensijų fondo dalyvis pasirašydamas individualų įstojimo aktą savo iniciatyva arba kai jį prie fondo priskiria gyventojų registro tarnyba.

2) Dalyviai informuojami apie privačios pensijų kaupimo sistemos sąlygas, būtent apie privačioje pensijų sistemoje apdraustų asmenų teises ir pareigas, finansinę, techninę ir kito pobūdžio riziką, taip pat apie šios rizikos pobūdį ir jos paskirstymą, kai pasirašo įstojimo aktą.

<...>“

9 To paties įstatymo 33 straipsnyje nustatyta:

„1) Bet kuris asmuo, kuris netapo pensijų fondo dalyviu per 4 mėnesius nuo tokios pareigos atsiradimo pagal įstatymą pradžios, gyventojų registro tarnybos atsitiktine tvarka priskiriamas prie vieno iš fondų.

2) Atsitiktinis asmenų priskyrimas vykdomas proporcingai pensijų fondo dalyvių skaičiui priskyrimo dieną.

<...>“

10 Iš dalies pakeisto Privačiųjų pensijų sistemos priežiūros komisijos nutarimo Nr. 18/2007 dėl pradinio įstojimo į privačius pensijų fondus ir dalyvių užregistravimo juose (2007 m. lapkričio 2 d. *Monitorul Oficial al României* I dalis, Nr. 746) (toliau – Nutarimas Nr. 18/2007) 5 straipsnyje numatyta:

„1) Kiekvienas asmuo gali pasirinkti privatų pensijų fondą.

2) Asmuo privataus pensijų fondo dalyviu tampa savo iniciatyva arba jį prie privataus draudimo fondo atsitiktine tvarka priskiria CNPAS (*Casa Nationala de Pensii și de Alte Drepturi de Asigurări Sociale*, Nacionalinė pensijų ir kitų draudimo išmokų kasa), kai įstoti į privatų pensijų fondą yra privaloma.

<...>

6) Pirmo įstojimo į privačius pensijų fondus procedūra prasideda 2007 m. rugsėjo 17 d. ir baigiasi 2008 m. sausio 17 d.“

11 Nutarimo Nr. 18/2007 21 straipsnyje nustatyta:

„1) Kai vienos ar kelių valdymo bendrovių kas du mėnesius pateikiamose ataskaitose nurodoma, kad asmuo pasirašė kelis individualius stojimo aktus, arba konstatuojama, kad ankstesnėje kas du mėnesius pateikiamoje ataskaitoje buvo nurodyta, kad jo įstojimas patvirtintas laikinai, CNPAS įtraukia tokį asmenį į elektroninį asmenų, įstojusių į kelis fondus, sąrašą.

2) Elektroninį į kelis fondus įstojusių asmenų sąrašą CNPAS perduoda valdytojams ir komisijai per tris darbo dienas nuo ataskaitos, kuri teikiama kas du mėnesius, gavimo dienos.

<...>“

12 Šio nutarimo 23 straipsnyje nustatyta:

„<...>

3) Asmenys, kurie, pasibaigus pirmo įstojimo procedūrai, CNPAS nuomone, yra pasirašę daugiau kaip vieną individualų stojimo aktą, įtraukiami į dalyvių registrą kaip „nepatvirtinti“ ir atsitiktinai paskirstomi pagal šio teisės akto nuostatas.“

13 Minėto nutarimo 29 straipsnyje nustatyta:

„Pasibaigus priskyrimo atsitiktine tvarka procedūrai CNPAS patvirtina asmenų registraciją kiekviename privačiame pensijų fonde ir atnaujina dalyvių registre esančią informaciją.“

14 To paties nutarimo 30 straipsnyje numatyta:

„1) Per 5 darbo dienas nuo atsitiktine tvarka priskirtų asmenų registracijos dalyvių registre CNPAS kiekvienai valdymo bendrovei perduoda atsitiktine tvarka priskirtų asmenų, kurių įstojimas į privatų pensijų fondą patvirtintas, sąrašą.

<...>“

15 Nutarimo Nr. 18/2007 31 straipsnyje skelbiama:

„Valdymo bendrovė, prie kurios CNPAS atsitiktine tvarka priskyrė dalyvius, per 15 kalendorinių dienų nuo šių asmenų įregistravimo kaip privataus pensijų fondo dalyvių praneša jiems privataus pensijų fondo ir jį valdančios bendrovės pavadinimus.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

16 *ING Pensii* – tai privati pensijų fondų valdymo bendrovė, vykdanti veiklą, be kita ko, Rumunijos privačių privalomųjų pensijų rinkoje. *Consiliul Concurenței* pradėjo tyrimą dėl galimo jos, kaip tokią veiklą vykdančios bendrovės, Įstatymo Nr. 21/1996 5 straipsnio 1 dalies ir SESV 101 straipsnio pažeidimo.

17 2010 m. rugsėjo 7 d. Sprendimu Nr. 39/2010 *Consiliul Concurenței* skyrė baudas keturiolikai privačius pensijų fondus valdančių bendrovių, tarp kurių yra ir *ING Pensii*, už tai, kad šios bendrovės sudarė tarpusavio susitarimus ir siekė pasidalyti klientus. Šie susitarimai buvo susiję su asmenimis, pradiniu įstojimo į šiuos fondus laikotarpiu pasirašiusiais du stojimo į skirtingus privačius pensijų fondus aktus. *Consiliul Concurenței* nuomone, sudarydami tokius susitarimus, atitinkami pensijų fondai tarpusavyje po lygiai pasidalydavo tokius asmenis (toliau – į kelis fondus įstoję asmenys) ir taip siekė išvengti, kad juos paskirstytų CNPAS.

18 2010 m. spalio 4 d. *ING Pensii* kreipėsi į *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas), pirmiausia reikalaudama panaikinti minėtą Sprendimą Nr. 39/2010, o nepatenkinus šio reikalavimo, panaikinti šį sprendimą iš dalies, sumažinant skirtą baudą. Ši bendrovė teigė, kad nagrinėjamas susitarimas neprieštarauja Įstatymo Nr. 21/1996 5 straipsnio 1 daliai ir kad SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygos nėra tenkinamos.

19 *ING Pensii* visų pirma teigia, kad dalyvių, kurie užregistruoti kaip į kelis fondus įstoję asmenys, pasidalijimas neatitinka „kartelio“ sąvokos. Rumunijos privačių privalomųjų pensijų fondų rinkoje ar didelėje jos dalyje nebuvo daroma jokio poveikio, kuriuo būtų ribojama, trukdoma ar iškraipoma konkurencija. *ING Pensii* taip pat teigia, kad privačių pensijų fondų valdytojų tarpusavio konkurencija nebuvo išnykusi, nes jie konkuravo per pradinį įstojimo laikotarpį.

20 *Consiliul Concurenței* pažymi, kad, norint nustatyti antikonkurencinį privačių pensijų fondų valdytojų, tarp jų ir *ING Pensii*, sudarytų susitarimų pobūdį, reikėjo atsižvelgti į teisinį pagrindą, kuriuo remiantis susikūrė ir veikė privačių privalomųjų pensijų fondų valdymo rinka, ir į rinkos, kurioje šie susitarimai buvo sudaryti, ypatumus.

21 2012 m. vasario 6 d. Sprendimu Nr. 749 *Curtea de Apel Bucureşti* atmetė *ING Pensii* ieškinį. Ši prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikė apeliacinį skundą. Ji visų pirma tvirtino, kad pasirinkus kitokį į kelis fondus įstojusių asmenų apskaičiavimo algoritmą, nei numatyta taikomame teisės akte, pažeidžiamas ne Įstatymas Nr. 21/1996, o nebent specialusis teisės aktas, galiojantis privačių privalomųjų pensijų srityje. Be to, kadangi aptariamu susitarimu pasidalyti tik į kelis fondus įstoję asmenys, jis negalėjo paveikti konkurencijos nagrinėjamoje rinkoje, nes privačių pensijų fondų valdytojai nekonkuravo dėl įstojusių į kelis fondus asmenų, kurių rinkoje buvo mažiau kaip 1,5 %.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme *ING Pensii* taip pat pažymėjo, kad neturėjo jokio praktinio ar ekonominio intereso dalytis į kelis fondus įstojusiais asmenis po lygiai, nes nuo 2007 m. spalio 15 d. jai ir taip jau priklausė didžiausia rinkos dalis. Be to, dėl susitarimo atsirado teigiamų pasekmių, nes įstojimo į privačius privalomųjų pensijų fondus procesas tapo veiksmingesnis ir atsirado daugiau galimybių, kad dalyvių pasirinkimas bus gerbiamas, nei tai būtų atsitiktinio paskirstymo atveju.

23 Galiausiai *ING Pensii* tvirtino, kad šioje byloje nebuvo įrodyta jokio nacionalinės privačių privalomųjų pensijų fondų rinkos suskaidymo poveikio, kurį turėjo sukelti kito į kelis fondus įstojusių asmenų apskaičiavimo algoritmo pasirinkimas. Kadangi susitarimai apėmė nedidelę atitinkamos Rumunijos rinkos procentinę dalį, akivaizdu, kad tikrieji ar galimi jo padariniai yra nereikšmingi, ir bet kuriuo atveju Sąjungos mastu jis negali daryti poveikio atitinkamai rinkai.

24 *Consiliul Concurenței* prašė atmesti *ING Pensii* apeliacinį skundą, teigdama, kad susitarimais pasidalijus į kelis fondus įstojusius asmenis buvo iškreipta konkurencija privačių privalomųjų pensijų fondų valdymo rinkoje ir kad pačių susitarimų tikslas buvo antikonkurencinis. Susitarimo gebėjimą sukelti neigiamų pasekmių ir pažeidimo, pasireiškusio rinkos ir tiekimo šaltinių pasidalijimu, konstatavimą lemia ne faktiškai pasidalytų klientų skaičius, nes šis aspektas priskirtinas prie konkrečių kartelio padarinių.

25 Tokiomis aplinkybėmis *Înalta Curte de Casație şi Justiție* (Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar esant klientų pasidalijimo praktikai konkretus galutinis klientų skaičius turi reikšmės sprendžiant, ar tenkinama esminio konkurencijos iškraipymo sąlyga, numatyta SESV 101 straipsnio 1 dalies c punkte?“

Dėl prejudicinio klausimo

26 Pirmiausia reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia dėl asmenų, susijusių su susitarimais dėl klientų pasidalijimo, skaičiaus svarbos atsižvelgiant į vieną iš SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų, pagal kurią, kad patektų į šios nuostatos taikymo sritį, kartelis, be kita ko, turi riboti konkurenciją vidaus rinkoje.

27 Atsižvelgiant į pagrindinėje byloje nagrinėjamas faktines aplinkybes, pateiktą klausimą reikia suprasti kaip iš esmės susijusį su tuo, ar SESV 101 straipsnio 1 dalies c punktą reikia aiškinti taip, kad tarpusavio susitarimai dėl klientų pasidalijimo, kaip antai sudaryti privačių pensijų fondų pagrindinėje byloje, yra kartelis, kuriuo siekiama antikonkurencinio tikslo, ir ar su šiais susitarimais susijusių klientų skaičius yra svarbus vertinant sąlygą dėl konkurencijos vidaus rinkoje ribojimo.

28 Šiuo klausimu svarbu priminti, jog tam, kad patektų į SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, susitarimas, įmonių asociacijų sprendimas ar suderinti veiksmai turi galėti paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir jų „tikslas ar poveikis“ turi būti konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje.

29 Dėl suderintų veiksmų, turinčių antikonkurencinį „tikslą“, atribojimo nuo veiksmų, turinčių antikonkurencinį „poveikį“, reikia priminti, kad šios dvi sąlygos yra ne kumuliatyvios, o alternatyvios.

30 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, suformuotą Sprendime *LTM* (56/65, EU:C:1966:38), alternatyvus šių sąlygų pobūdis, kurį parodo jungtukas „ar“, reiškia, jog pirmiausia reikia įvertinti patį suderintų veiksmų tikslą, atsižvelgiant į ekonominį kontekstą, kuriam esant jų turi būti imtasi. Vis dėlto, jei šių suderintų veiksmų analizė neleidžia nustatyti pakankamo žalos lygio konkurencijai, reikia nagrinėti jų poveikį ir, kad juos apimtų draudimas, įrodyti, jog konkurencija iš tikrųjų buvo labai trukdoma, ribojama arba iškraipoma (žr. Sprendimo *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643, 15 punktą ir Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.*, C-8/08, EU:C:2009:343, 28 punktą).

31 Dėl apribojimo dėl „tikslo“ sąvokos reikia pažymėti, kad tam tikros įmonių veiksmų derinimo rūšys vien dėl savo pobūdžio yra pakankamai kenksmingos įprastam konkurencijos veikimui, jog būtų galima teigti, kad jų poveikio tyrimas yra nereikalingas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *CB / Komisija*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 49 ir 50 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

32 Šiuo klausimu iš teismo praktikos matyti, kad susitarimai, kuriais dėl jų pobūdžio siekiama pasidalyti paslaugų klientus, yra ypač kenksmingo, palyginti su įprastu konkurencijos veikimu, slapto susitarimo formos. Taigi susitarimai dėl klientų pasidalijimo, kaip ir susitarimai dėl kainų, akivaizdžiai priklauso prie sunkiausių konkurencijos ribojimų kategorijos (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Stichting Administratiekantoor Portielje*, C-440/11 P, EU:C:2013:514, 95 ir 111 punktus).

33 Teisingumo Teismas taip pat yra pabrėžęs, kad siekiant įvertinti, ar įmonių susitarimas arba įmonių asociacijos sprendimas turi šių požymių, reikia išnagrinėti jo nuostatų turinį, siekiamus tikslus ir ekonominį bei teisinį taikymo kontekstą. Vertinant tą kontekstą taip pat reikia atsižvelgti į prekių ar paslaugų, kurioms jis taikomas, pobūdį ir į realias nagrinėjamos rinkos ar rinkų veikimo sąlygas bei struktūrą (žr. Sprendimo *CB / Komisija*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

34 Darytina išvada, kad siekiant nustatyti, ar pagrindinėje byloje aptariami veiksmai galėjo būti toks ribojimas dėl „tikslo“, reikia juos vertinti atsižvelgiant į šią teismo praktiką.

35 Pirma, dėl kartelio pagrindinėje byloje turinio nustatyta, kad *ING Pensii* su kitomis bendrovėmis derino veiksmus, siekdama lygiomis dalimis pasidalyti neapibrėžtą suinteresuotųjų asmenų, t. y. įstojusių į kelis fondus, skaičių su veiksmus derinusiais privačiais pensijų fondais.

36 Kaip konstatavo *Consiliul Concurenței* ir matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, pagrindinėje byloje nagrinėjami susitarimai buvo parengti ir sudaryti dar iki atitinkamų asmenų įstojimo į vieną iš privačių pensijų fondų procedūros. Tos bendrovės buvo numačiusios, kad nemažai asmenų dalyvaus ne viename, o keliuose pensijų fonduose.

37 Antra, dėl atitinkamų privačių pensijų fondų siekiamo tikslo reikia pažymėti, kad dvišaliais susitarimais dėl į kelis fondus įstojusių asmenų pasidalijimo buvo siekiama, pažeidžiant teisės aktų nustatytas taisykles ir atitinkamai darant žalą kitoms pagrindinėje byloje nagrinėjamame ekonomikos sektoriuje veiklą vykdančioms bendrovėms, priskirti atitinkamus asmenis tik tam tikriems subjektams.

38 Taigi nustatytu karteliu buvo siekiama sustiprinti kiekvieno šio privataus pensijų fondo padėtį atitinkamoje rinkoje, palyginti su aptariamuose suderintuose veiksmuose nedalyvavusių konkurentų padėtimi.

39 Atsižvelgiant į šio sprendimo 32 punkte pateiktus vertinimus šiais susitarimais buvo siekiama akivaizdžiai prieštaraujančio įprastam konkurencijos veikimui tikslo.

40 Trečia, dėl ekonominio ir teisinio konteksto, kuriam esant sudaryti pagrindinėje byloje nagrinėjami susitarimai, pirmiausia svarbu priminti, kad ši nauja privačių pensijų fondų rinka sukurta per palyginti trumpą laikotarpį, t. y. keturis mėnesius, kuriam pasibaigus buvo nustatyta kiekvieno iš šių fondų rinkos dalis.

41 Taip pat reikia pažymėti, kad pagal nacionalinės teisės aktus suinteresuotieji asmenys privalo įstoti į vieną iš 18 patvirtintų privačių pensijų fondų ir kad šis įstojimas teisiškai įsigalioja tik tuomet, kai asmuo įregistruojamas CNPAS.

42 Be to, pagal šiuos teisės aktus numatyta ir tai, kad kelių tokius fondus valdančių bendrovių įrašyti asmenys laikomi asmenimis, kurių įstojimas nepatvirtintas ir jie turi būti pasidalyti šių fondų tiesiogiai proporcingai asmenų, kurių įstojimas į kiekvieną fondą yra patvirtintas, skaičiui.

43 Be to, pagal minėtus teisės aktus numatyta, kad asmuo, kurio įstojimas į vieną iš patvirtintų pensijų fondų patvirtintas, negalėjo keisti fondo dvejus metus, nes kitaip jam būtų tekę patirti didelių išlaidų.

44 Galiausiai suderintais veiksmais, kurių buvo imtasi, atitinkami privatūs pensijų fondai sąmoningai nesilaikė teisės aktuose nustatytų taisyklių, pagal kurias buvo numatyta, kad į kelis fondus įstojusius asmenis kompetentingos nacionalinės institucijos paskirsto atsitiktine tvarka.

45 Šiomis aplinkybėmis, vertinant ekonominį ir teisinį kontekstą, kuriam esant sudarytas kartelis, remiantis šio sprendimo 33 punkte minėta teismo praktika, reikia atsižvelgti į paslaugų, dėl kurių jis sudarytas, pobūdį ir į realias atitinkamos rinkos veikimo sąlygas bei struktūrą.

46 Šiuo atveju atitinkamos paslaugos, kuriai būdinga, be kita ko, teisės aktuose įtvirtinta tam tikrų asmenų pareiga įstoti į privatų pensijų fondą, pobūdis apibrėžtas nacionalinės teisės aktuose. Be to, potencialūs klientai galėjo lengvai identifikuoti pagrindinėje byloje nagrinėjamą draudimo produktą, nes susidurdavo su didele įvairių tas pačias paslaugas teikiančių privačių pensijų fondų konkurencija siūlant šį produktą.

47 Darytina išvada, kad atitinkamų privačių pensijų fondų suderintais veiksmais buvo siekiama leisti šiems fondams daryti poveikį naujos privalomojo privataus draudimo rinkos struktūrai ir realioms veikimo sąlygoms pagrindiniame šios rinkos formavimosi etape.

48 Galiausiai tam, kad būtų tenkinama sąlyga, pagal kurią susitarimas, kaip jis suprantamas pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, turi galėti daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, būtina, kad, atsižvelgiant į objektyvių faktinių ir teisinių aplinkybių visumą, šis susitarimas leistų pakankamai tiksliai numatyti, kad jis gali tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar potencialiai daryti poveikį einamajai valstybių narių tarpusavio prekybai ir leistų patikėti, jog gali kliudyti kurti vieningą valstybių narių rinką. Be to, šis poveikis neturi būti nedidelis (žr. Sprendimo *Javico*, C-306/96, EU:C:1998:173, 16 punktą; Sprendimo *Bagnasco ir kt.*, C-215/96 ir C-216/96, EU:C:1999:12, 47 punktą ir Sprendimo *Dalmine / Komisija*, C-407/04 P, EU:C:2007:53, 90 punktą).

49 Dėl visą valstybės narės teritoriją apimančio kartelio gebėjimo daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad toks kartelis vien dėl savo pobūdžio sustiprina nacionalinių rinkų atskyrimą ir taip trukdo ESV Sutartimi siekiamai ekonominei skvarbai (žr.

Sprendimo *Vereeniging van Cementhandelaren / Komisija*, 8/72, EU:C:1972:84, 29 punktą; Sprendimo *Komisija / Italija*, C-35/96, EU:C:1998:303, 48 punktą ir Sprendimo *Wouters ir kt.*, C-309/99, EU:C:2002:98, 95 punktą).

50 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad aptariamos paslaugos galėjo būti tarpvalstybinio pobūdžio, todėl asmenys, kuriems nustatyta pareiga įstoti į vieną iš patvirtintų fondų, ir jų darbdaviai galėjo įsikurti kitose valstybėse narėse, o Rumunijoje įsteigti pensijų fondai galėjo priklausyti kitose valstybėse narėse esančioms bendrovėms.

51 Nors galimybė patekti į šią naują privalomųjų privačių pensijų fondų rinką iš tikrųjų buvo ribojama ir suteikiama tik Rumunijoje specialiai tam patvirtintoms bendrovėms, pagrindinėje byloje aptariamas kartelis pasunkino už Rumunijos ribų įsteigtų, bet norinčių teikti paslaugas atitinkamame ekonomikos sektoriuje bendrovių skverbimąsi į Rumunijos rinką.

52 Tokia situacija turi būti vertinama kaip galinti daryti poveikį prekybai Sąjungos vidaus rinkoje.

53 Darytina išvada, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamus susitarimus galima pripažinti ribojančiais konkurenciją dėl savo tikslo, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį.

54 Šiomis aplinkybėmis asmenų, dėl kurių konkrečiai sudaryti pagrindinėje byloje aptariami susitarimai dėl pasidalijimo, skaičius neturi reikšmės sprendžiant dėl tokio konkurencijos apribojimo buvimo.

55 Iš tiesų, kaip savo išvados 83 punkte pažymėjo generalinis advokatas, antikonkurencinis susitarimo dėl pasidalijimo tikslas, konkrečiau – šio susitarimo gebėjimas sukelti neigiamą poveikį rinkoje, priklauso ne nuo konkretaus faktiškai pasidalytų klientų skaičiaus, o tik nuo šio susitarimo sąlygų ir objektyvių tikslų, atsižvelgiant į ekonomines ir teisines jo sudarymo aplinkybes.

56 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad SESV 101 straipsnio 1 dalies c punktą reikia aiškinti taip, kad tarpusavio susitarimai dėl klientų pasidalijimo, kaip antai sudaryti privačių pensijų fondų pagrindinėje byloje, yra kartelis, kuriuo siekiama antikonkurencinio tikslo, o su šiais susitarimais susijusių klientų skaičius nėra svarbus vertinant sąlygą dėl konkurencijos vidaus rinkoje ribojimo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

57 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

SESV 101 straipsnio 1 dalies c punktą reikia aiškinti taip, kad tarpusavio susitarimai dėl klientų pasidalijimo, kaip antai sudaryti privačių pensijų fondų pagrindinėje byloje, yra kartelis, kuriuo siekiama antikonkurencinio tikslo, o su šiais susitarimais susijusių klientų skaičius nėra svarbus vertinant sąlygą dėl konkurencijos vidaus rinkoje ribojimo.

Parašai.